

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un sir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unirea

Foale bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Trăiască Regele!

(+) *Românul e monarhist prin toate fibrele ființei sale. Plămădit acest neam din amestecătură daco-romană, i-a rămas pentru totdeauna adânc întipărită în suflet legea respectului față de căpeteniile rânduite de o putere mai pre sus de celea văzute să steie în fruntea noroadelor, să le cărmuiască, să le ocrotiască, să le fie „dădători de legi și datini”, intruchipând, vizibil, reconfortant și înălțător, principiile dreptății și omeniei adevărate și pilduitoare. Așa cum trăiau în închipuirea obștească un Boerebista, un Decebal, un Caesar, Augustus, Traian și alți imperatori ai Romei celei bătrâne.*

Pe acest temeliu a clădit apoi Biserica lui Hristos. Apostolul neamurilor, abundeamă ascultând și echoul cuvântului rostit de Împăratul veacurilor întromenit pe Pământul Făgăduinței: „Dați Chesarului ce-i a Chesarului”, formulează îndrumarea inspirată: „Tot sufletul să se supună stăpânilor mai înalte, pentru că nu este stăpânire, fără numai dela Dumnezeu; iar cari sunt, dela Dumnezeu sunt rânduite. Pentru aceea, cel ce se împotrivesc stăpânirii, rânduelii lui Dumnezeu se împotrivesc; iar cari se împotrivesc osândă șiie își vor lua” (Rom. 13, 1—2). Mireasa Domnului a înodătat în toată vremea același lucru. În Răsărit chiar mai insistent și mai pronunțat ca în Apus. La sfintele slujbe ale utreniei, liturghiei și vecerniei, slujitorul altarului se roagă în fața poporului binecredincios, (indemnându-l să facă la fel) pentru pacea, sănătatea, iertarea păcatelor și mântuirea regelui iubitor de Hristos. Ba îl cuprinde în aceeași dragoste îngrijorată pe el în chip deosebit chiar și ruga monahului (pe care și mireni o ziceau odinioară) de încheiere a Dupaînărilor celui mic. Va să zică: Regele, sănătatea lui trupească și sufletească, după doctrina și practica euhologică a Bisericii, se cade să fie una din preocupările zilnice ale creștinului din zorii zilei și până la odihna somnului din noapte târzie.

Motivele pentru cari se inculcă această îndatorire sunt multe și mari. Unul e acesta: mulțimile au lipsă de stăpân și pildă în bine. Altfel se întâpânește anarhia atât pe tărîmul social, cât și pe cel al etice naturale. Iar aceasta înseamnă destrămare, sfârșit și moarte. Un rege înțelept și model de moralitate (și dacă-i într'adevăr înțelept, oarevoie se poate închipui să nu fie și profund și sincer moral) e o binefacere și binecuvântare cerească. (De aceea trebuie să asaltat mereu cerul cu rugă fierbinți pentru un atare dar). Așa o comoară nu poate fi pretuită, nici plătită cu valori din lumea aceasta. Vorba lui Schopenhauer: „Der Fürst heisst mit Recht „von Gottes Gnaden“, und ist allemal die nützlichste Person im Staat, deren Verdienste durch keine Civilliste zu teur vergolten werden können, und wäre sie noch so stark.”

Suveranul nostru tocmai împlinește 45 de ani. Clopotele tuturor bisericilor din cuprinsul Tării vor vesti mâine, pe lângă bucuria credinței, și bucuria aceasta românească, în vreme ce în fața tuturor altarelor se vor face rugăciuni pentru cel sărbătorit. Conștii de însemnătatea momentului, alăturăm și noi glasul nostru glasului milioanei în rugă, îndreptându-ne cererile către Atotputernicul cu dorința creștină și română: Trăiască Regele!

Metode sibiene

— Nouti mostre de bunăcredință și de deșteptăciune kerulariană —

(—) Cerem iertare cititorilor că îi plictisim din nou cu isprăvile „Telegrafului...” Nu le încreștăm noi pe toate. Din când în când însă nu strică să ne oprim la câte una mai brează. Pentru a se vedea încăpăținarea cu care lucrează mereu pe acele platuri vechiul duh al răstălmăcirilor și perfidiilor, care nu este nici românesc nici creștinesc.

În numărul său din 4 Sept. „Telegraful Român” ne făcea „suflete răătăcite”. De ce? Fiindcă ceream dreptate pentru Biserica noastră, care trebuie să fie tratată, și în drept și în fapt, la fel cu cea ortodoxă.

S'a arătat, între altele, foarte scandalizat (ca să nu zicem pe ortodoxie: „smintit”) cuviosul organ de împrejurarea că noi, chipurile, invidiem dela biata biserică ortodoxă „modestele reparații” pe care le primește dela Statul român. De unde or fi scos preacucernicii această „invidie” a noastră, nu o știm. În numărul nostru din 10 Sept. am căutat să-i lămurim. Le-am arătat, că niciodată n'am avut un cuvânt din care să fi putut scoate bazaconia „invidiei”. Nici n'am protestat niciodată, că Statul a dat ceva Bisericii ortodoxe. Ci am cerut atâta: să ne măsoare și nouă cu aceeași măsură. — „Telegraful” însă nu se lasă. Sub titlul civilizat: „Bâlgueli uniate”, în nr. 40 zice așa: „Ce folos de astfel de declarații [ale „Unirii”] dacă manifestările lui o desmint fără încetare”. — Cu ce dovedește „T. R.” această afirmație? Cu barba redactorilor săi, probabil. Pentru că nu spune nici un cuvânt mai mult decât am citat. Face afirmația, pune punct și trece mai departe.

Asta, de sigur, nu-i „bâlguelă” uniată, ci ceva sibian. — Păcat că nu-i și inteligentă, cât de cât. Fiindcă chiar să nu fi citit cineva „Unirea”, tot își poate face o mică socoteală, care răstoarnă înțelepciunea „telegrafistă”. Va zice așa: „Unirea” e o foale bisericească. Nu va fi dar atât de tâmpită ca să nu dorească pentru Biserica sa danii și ajutoare dela Stat! Dar e împede iarăși, că nu le poate aștepta pentru sine, dacă e împotriva celor ce se dau pentru ortodoxie. Ergo: din simplu interes, „Unirea” va aproba dărnicia Statului pentru Biserica ortodoxă, fiindcă aceasta îi dă drept să ceară și pentru Biserica unită același tratament. — Dar ceea ce împede pentru toată lumea, nu intră în capul „Telegrafului”.

Să trecem însă. Filosofia sibiană are și alte surprize. Continuă așa:

»Despre explicarea noastră [a „Telegrafului”] că de aceea trebuie să mergă toți slujbașii Statului în sărbătorile naționale la un altar, ca să exprimăm ideea de unitate a statului,

spune [»Unirea«] că așa precum ungurii, sașii și alte minorități, deși nu merg cu noi la același altar, nu slăbesc ideea de unitate a Statului, pentru că altceva e statul și altceva naționalitățile și confesiunile din el, la fel nici uniții când cer Statului să participe la sărbători și în biserica lor, nu păgubesc această idee. — La această convingătoare argumentare, nu le putem răspunde nimic — adaugă îndureratul »Telegraf« — pentru că durerea ne străpunge prea mult inima. Lucruri de acestea nu pot scrie decât oameni a căror lipsă de suflet românesc nu poate fi concurată decât de agramatismul lor.

Compătimim sincer pe confracți pentru durerea care „le străpunge prea mult inima”. Trebuie să fie, într'adevăr, extrem de violentă, fiindcă îi face să vorbească aiurea. Nu prea frumos. Și cât de cinstit, se va vedea numai decât. Iată, așadar, pasajul din articolul nostru, care a „străpuns prea mult inima” simțitoare a Sibiului:

»În România, stat național-unitar, sunt cetățeni aparținători mai multor culte. Dintre ele două sunt »românești«, egale, prin urmare, sub raport »românesc«. Căroră li-se cuvin onoruri naționale. Cum frățește au muncit pentru realizarea idealului întrupat în acest stat național. — Iată dar că împărțirea lor religioasă n'a dus la »surparea« idealului, cum nu duce nici la surparea statului [cum pretindea »Telegraful«]. Și e o simplă copilărie a spune că unitatea țării e salvată și garantată prin participarea autorităților la un singur serviciu religios în zile de praznic național. Nu li-se pare confracților că e prea de oai?»

Rugăm acum pe orice om de bună credință să citească aceste două texte și să judece. Să spună oricine, unde este aci ceva lipsă: în românismul nostru ori în... omenia altora?!

Și tot nu s'a isprăvit încă. În continuare, „Telegraful” se repede la articolul „Catholicism și ortodoxie”, din No. 38 al „Unirii”, scris de „Protopresbiterul ortodox”. Zice că acest articol a fost scris „întru preamărirea fostei stăpâniri austriace care, fiindcă a fost catolică, a fost statul ideal și pe care trebuie s'o plângem că, spre nenorocirea noastră, n'a mai trăit să ne oblađuiască. Statul român, fiindcă-i ortodox, face numai rele...” — E de prisos să spunem, că tot ce-i scris aci e un produs al temperaturii ridicate pe care au avut-o preacucernicii, de sigur din pricina durerii care „le-a străpuns prea mult inima”. Că în articolul scris de un adevărat preot ortodox — care, prin urmare, nu trebuie confundat cu „unaștia”, cum face „T.” — nu e nici vorbă de regrete pentru dispariția Austriei, se înțelege de sine. Cititorii vor avea bunătațea să se convingă recitând articolul incriminat, care e prea lung

decât să-l putem reproduce. Și să-și completeze licoana morală a confracților dela Sibiu.

O singură observație încă. Scrie „Telegraful”: „După dorințele catolicismului lucrează Polonia astăzi când persecută fără milă pe ortodocși. Contemple monitorul blăjan în exemplul polonez la ce e în stare să îndemne catolicismul un stat în care e dominant. Acolo este favorizare pentru cultul dominant, nu în România”. — Așa dară: persecuția împotriva ortodocșilor din Polonia e opera catolicismului. Așa scrie „T.” pe pg. 4-a nr. 40. Dar în același număr, la pg. 3 este un articol, (monument de logică, altfel!) care se ocupă în chip deosebit de această persecuție catolică. Autorul arată aci că „nu mai puțin vrednică de plâns este situația — n'ai crede — a greco-catolicilor”. Sunt prigonii și ei, „în desfiderea Concordatului”, care-i apără. — Cum stăm atunci cu prigoana? E „catolică”, ori e pornită din alte motive? Ne-ar putea spune „Telegraful” — care-i foarte deștept și foarte învățat — de ce îl persecută Sărbii ortodocși pe Românii ortodocși din țara lor (în deosebi pe cei din valea Timocului); fiindcă sunt ortodocși ori din altă pricină?

De încheiere, trimitem preacucernicilor sincerele noastre compătimiri. Li rugăm să-și îngrijască inima „prea mult străpunsă” de durere fiindcă, precum se vede, boala a început a se urca și mai sus.

Rutenia autonomă. Sub titlul de mai sus, d. profesor Nicolae Iorga scrie următoarele în „Neamul Românesc” de alaltăeri:

„S'a numit un guvernator cu numele care seamănă a fi maghiar pentru acea „Rusie podcarpatică”, „de subt Carpați”, care, la tragerea hotarelor de pe urma Războiului celui Mare, a fost încredințată Statului ceho-slovac fără a-i fi alipită. Și un întreg partid rutean, care e de fapt rusesc mai mult decât ucrainean și, dacă ar fi ucrainean, ar râvni la o mare parte din Bucovina, se manifestă la ceasul așa de greu al Cehoslovacilor cu atitudini de amenințare care amintesc pe ale henleinistilor sudeți.

Aici cred că avem de spus și noi un cuvânt.

Când cele două Apse și alte elemente românești vorbind românește, dar rusificate, au

fost cuprinse într'o graniță datorită în mare parte și ignoranței noastre geografice și istorice, noi n'am zis nimic, deși din acele părți au plecat descălecătorii Moldovei și marea familie aristocratică a Mihaleștilor își avea vatra acolo. Avem într'un grad așa de înalt sentimentul datoriei față de aliați și prieteni, încât ne-am ferit de a visita măcar pe ai noștri de acolo.

Dar, să ne înțelegem, „aceasta am făcut-o pentru Praga. Pentru Praga Cehilor și a fraților lor Slovaci, și aceștia vechi tovarăși de luptă ai noștri contra Ungurilor cotropitori.

Față de o Rutenie, aproape deslipită, care ni se instalează la graniță deocamdată în aceste proporții restrânse, nu este de ce să rămânem în aceeași atitudine. Știm ce sentimente ni poartă și ce viitor ni pregătește. — S'o știe și Guvernul român!”

Să nu ne menținem în provizorat!

Aici, sub provizorat, nu înțeleg atâta timp cât devotamentul nostru pentru slujbă, în locul în care tocmai ne aflăm. Adecă, raportându-ne la preoți: să nu incurce timpul cu lucrări și măsuri de jumătate, gândind mereu că și așa trebuie să plece de unde se află — ci să se pună la treabă ca și când ar trebui să rămână poate viața întreagă acolo.

Provizoratului acestuia i-se mai poate spune și „treabă” ce nu fructifică. Și dacă avem multe locuri, respectiv parohii, care nu înaintază, asta se datorează chiar acestei stări de provizorat în care se crede titularul. O slujbă, oricare ar fi ea, va fi încununată de roade amăsurat sufletului depus în îndeplinirea ei, și ostentiv depuse grăbesc timpul de rodire. (De aceea am spus că la acest loc sub provizorat nu înțeleg timpul, cât mai mult lăncezimea cu care se lucrează; lăncezeala provenită din neîmpăcarea cu locul).

Da, așa este! Trebuie să recunoaștem și să o și spunem, pentru a se remedia această stare ce nu a cadrat nici când cu sufletul preoțesc. Preoțimea a fost totdeauna tagmă de realizări și la datorile între orice împrejurări.

Lucru? Nu am putea spune că nu-l. Din contră, așa cum spune cartea sfântă: „secerișul este mult, iară lucrătorii puțini” (Mat. 9,37). —

Felul lucrării? Câte nu sunt! Ba am putea spune că toate așteaptă să fie puse în mișcare de preot, ca nu cumva „îndreptate” de alții să ia drum greșit.

Întâi și întâi pe preot îl privește viața *spirituală* a parohiei: Cercetarea bisericii, claritatea cunoștințelor religioase, conduita de toate zilele a credincioșilor, felul apropiierii de ss. taine și combaterea viciilor ce s'ar afla în parohie. Apoi, *păstrarea în formă exemplară* a bisericii pe dinlăuntru și pe dinafară, casa parohială, grădina, cimitirul și împrejurimile lor. Din toate acestea, care nu sunt decât lucruri ce țin strict de oficiul preoțesc și ordinar, se poate vedea adevăratul preot.

Să nu se creadă că numai realizările sunt meritorii. Nu tuturor le este dat să facă biserici, școli, case parohiale etc. Și nici nu tebuie pretutindeni; dar a-ți arăta devotamentul pentru ele se poate oriunde și se pretinde. Ce frumos este să vezi și să trăiești într'o parohie unde a fost un preot vrednic. Și se și îmbulzesc preoții după acestea. De ce trist este să vezi o parohie în care preotul care a ocupat-o n'a făcut nimic, făr' doar slăbele bisericesti.

Care sunt însă *motivele acestei stări de neactivitate*, respectiv de provizorat? Câte toate-și au cauza lor.

Deși nu voesc să readuc discuția controlului, totuși învinovățesc de multe rele lipsurile. Nu vreau prin aceasta să aduc acuze celor cari ar trebui să-l facă, căci este știut de toți că protopopii noștri, ocupați cu parohie și cancelarie — care este mai aglomerată ca în vechime — sunt în imposibilitate de a-l îndeplini. Fiind însă partizanul celor ce sunt pentru control, socot a fi bine ca, dacă altfel nu se poate să se oprească din salariul preoților salariilor doi ori trei preoți-inspectorii pe lângă fiecare episcopie, cărora să li-se încredințeze inspectarea întregii dieceze.

Acest control însă să fie încredințat numai preoților inexceptionabili, cari să lucreze în consecință. Să fie părinți cari să promoveze cel bun și ce-i rău să sancționeze cu toată rigurozitatea. Din acest control să reese cunoașterea omănilor în așa formă, încât să se poată pune totul după altul fără să rămână lumea uitată. Când s'ar ajunge la această cunoaștere, mulți

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Creștinism revoluționar

Nici nu bănuim forța lui de regenerare. Creștinismul ascunde în sine germenul celei mai uriașe revoluții mondiale. Mântuitorul lumii ne pregătește la această muncă: „N'am venit să aduc pace pe pământ, ci sabie”... A venit să despartă pe tată de fiu, pe soț de soție și să formeze acele grupări cari vor curăți și revoluționa lumea... Social-creștinismul (*Acțiunea Catolică*), pe cum e azi național socialismul, infiltrează ideile creștine în viața socială, având cea mai solidă bază, forța dinamică a creștinismului.

De altfel toată lumea cunoaște rolul dinamic, revoluționar pe care l-a jucat creștinismul. Toată lumea recunoaște în creștinism izvorul civilizației europene și, prin cea europeană, a lumii. Pentru că două sunt realitățile pe cari le-a sondat:

1. **Știința**, care este ca o boltă cerească, ale cărei adâncuri se termină într'un Dumnezeu nemărginit de înțelept. Și a doua realitate. 2. **Credința** care ca un lac oglindește și ea o boltă cerească internă, o realitate vie și resorturile acestei lumi le guvernează același Dumnezeu.

Trăim prin urmare între două uriașe necunoscuturi. Sus în fața inteligenței: Știința, învățată ca într'un nor Nemărginita Înțelepciune și jos, credința, care ascunde sub adâncimile ei imperceptibile tot un Necunoscut = Dumnezeu, care ocârmuește totul.

Copleșiți de aceste mari realități noi îndeplinim munca de organizare și de creație, dela Dumnezeu spre Dumnezeu.

* * *

I. Creștinismul genuin este o doctrină revoluționară, pentru că el înțelege vremelnicia și știe că lumea este o masă inertă care mereu trebuie împinsă, mereu învățată și mereu silită să înlăture răul, uscăturile... Pentru că societatea este în continuă schimbare, este un element trecător. De exemplu: o societate acum creștină nu însemnează să rămână creștină și peste 100 ani. Prin urmare o continuă revoluționare și o continuă lepădare a formelor pe cari le-a alterat răul este o cerință a creștinismului genuin. „Cântați Domnului cântare nouă” zice Psalmistul, adică vă grăbiți cât puteți ca spiritul creștin să se îmbrace în haine cât mai frumoase, ca să-și păstreze demnitatea și ca să aibă o înrăurire cât mai mare. Să scoatem așa dar din societate acele idei, acele elemente cari îi otrăvesc viața creștină, acele persoane, acele lucruri...

Nu e un organism sănătos acela care nu

e în stare să-și elimine toxinele, acela care e în stare să-și facă o continuă primenire.

Numai creștinismul genuin știe să canalizeze revolta, tendințele de reformă și să aducă în armonie cu o dezvoltare organică fără să se atingă de fundamentul dogmatic fără să se sinucidă. Numai creștinismul genuin știe să se apere de formalism, de împietrire.

Revolta trebuie organizată, pentru a înlătura Răul! Ba mai mult! Pentru înlăturarea ajunșurilor mereu trebuie să depunem sforțări pentru ridicarea și fericirea societății. Noi cercetăm societății o căutam, noi nu arătam numai o fericire de peste mormânt...

Revoltei noastre și bunului nostru creștin îi vrem un ascuțit, un ascuțit care însemna începutul puterii noastre peste viața socială.

Dacă pentru un moment suntem în împingerea în furtuna ce se deslănțuie, e pentru că „creștinii” nu se expun pentru a pretinde o dreaptare, echilibru între muncă și câștig. Și oprit impulsul revoluției social-creștine, pentru că mulți creștini rabdă bucuos alături de nedreptate, n'au atâta simț de cavalierism ca a lua în apărare pe un năpăstuit, pentru că s'ar făcut „domni”, pe când Hristos cere ca toți să fie slugi. Mântuitorul cere bun simț și să fie dea dreptate celui ce o are.

Dar și'n aceste împrejurări grele ne

s'ar pune la treabă, avertizați fiind că altfel ar putea urma ceva mai rău.

Și ar mai dispărea și din pretențiile fără de nici o bază. Căci, să fim sinceri, de multe ori întâlnești elemente cu pretenții de care oamenii mai cu bun simț răs în pumni. În forma aceasta s'ar stărpi cazuri ca acelea când preotul cutare comite păcătoșeni fără să i-se miște vr'un fir de păr din cap, ori să-l vezi distins când el „lucrează” asemenea ereticilor. Și s'ar descoperi și aceia cari fac față numai la exterior, iar în interior sunt complect cangrenați.

Să nu se invoce mereu faptul că preotul lucrează după conștiință în toate, și prin urmare n'are loc controlul, căci conștiințele sunt de foarte multe feluri, chiar și la preoți. Doar tocmai acesta ar fi rolul controlului: să cunoască diferitele feluri de conștiințe și să aprecieze pe fiecare aparte, cum merită.

Dreptatea-i iubită și cerută de toți și toate. Dar apoi de preoți! Inșă trebuie să se știe că nu se poate împărți fără a se cunoaște oamenii.

În ce privește necesitatea controlului, o cere firea noastră omenească și înșasi structura administrației bisericești. Mult elan și zel s'a stins dintre preoți din lipsa controlului, fiindcă respectivii preoți n'au fost apreciați și încurajați. Și iarăși multe nenorociri s'ar fi evitat dacă era.

Cu un control real și drept s'ar stinge mult din lăncezeala și apatia atâtor preoți și s'ar introduce o mai intensă activitate în toate colțurile Provinciei noastre bisericești. S'ar șterge provizoratele celor care se plimbă dintr'o parohie în alta, fără a lăsa nimic în urmă, pentru a găsi pe cea care să-i dea tihnă toată viața. În forma aceasta ar fi scutită și înalta Superioritate bisericească de învinuiri, pe nedrept aduse, fiindcă atunci ar fi pusă în deplină cunoștință a oamenilor și lucrurilor ce-i aparțin. — Atunci toate ale noastre ar fi spre zidire, cum le cere Scriptura.

Pr. Ioan Oniga

Sfințirea bisericii din comuna Hodiș (Cluj). În după amiaza zilei de Sâmbătă, 8 Octombrie c., P. S. Sa Dr. Iuliu Hossu, episcop de Cluj-Gherla, însoțit de pâr. Dr. Emil Iuga canonic, pâr. prof. Emilian Lemenyi, și de clericii: Alex. Bochiș, Iustin Grigore și Vasile

Mireșan, a purces spre comuna Hodiș din plasa Huedinului, pentru a sfinți noul altar al noiei biserici zidită cu multă măiestrie, din piatră de granit, în stilul bisericilor medievale. În trecere prin Huedin P. S. Iuliu a fost salutat din partea reprezentanților bisericilor: română unită, ortodoxă, rom. cat. și reformată, cât și din partea autorităților din loc.

Credincioșii din Hodiș au întâmpinat pe înaltul Ierarh deja la șoseaua principală, cu un banderiu de călăreți în număr de 20, în fața primei porți. În comună s'au mai împodobit încă 5 porți, în fața cărora I. P. Sa a fost bineventat de dd. G. Tărău primar, T. Lungu preș. »Agrului«, apoi de D-na Maria Potra, preoteasă, în numele »Reuniunii Mariane«, și de d. Augustin Lungu, inv. dir. în numele Școlii și Stolului de strejeri, iar dș. Irina Vereș, inv. a predat un buchet de flori. Ajungând la a șasa poartă, unde aștepta al 4-lea car alegoric, curatoratul și preotul local, pâr. V. Potra aduce și dânsul omagii Excel. Sale, care mulțumește tuturor în cuvinte de părintească dragoste. Se începe apoi serviciul sfințirii într'o atmosferă de pace și adâncă reculegere, durând până la ora 8 seara.

A doua zi, Duminecă, la ora 9 a. m., se începe sfânta liturghie arhierescă în sobor de preoți. În cadrele acestei sfinte slujbe se desăvârșește sfințirea noului lăcaș de închinare. Asistență distinsă. În frunte cu col. Manole, prefectul județului, este de față un frumos mănunchiu de intelectuali din Cluj, precum și mulți învățători și notari din jur.

La sfârșitul sfintei Liturghii P. S. Sa rostește o puternică predică și împărtășește sfânta cuminicătură la un număr de peste 300 de credincioși. După aceea s'a procedat la sfințirea Monumentului Eroilor, pe care părintele V. Potra îl predă colonelului-prefect Manole Enescu ca făcând parte din monumentele istorice, primit de acesta cu o vibrantă cuvântare.

Au urmat recepțiile obicinuite, iar după aceea deasemenea obicinuitul banchet la care s'au rostit mai multe toasturi, după tipicul acestor fel de prilejuri. Masa se ridică pe la ora 7 seara, când Arhierul Iuliu, lăsând o impresie dintre cele mai frumoase (— ca de obicei —), părăsește micuța comună Hodiș și își ia drumul spre cetatea Clujului.

Misiunile și agricultura. Organizând operele agricole, misiunile încearcă adeseori să fie cât mai independente față de ajutoarele din afară. Greutățile economice de față, nestatornicia schimburilor, reglementarea exportului de deize în multe țări, au dat acestei mișcări un nou avânt. De altfel sunt congregații cari au în regula lor obligația pentru membri de-a se ocupa de agricultură; așa sunt Benedictinii și Misionarii de Mariannahill.

Pentruca munca agricolă a misionarilor să aducă roade, trebuie ca ea să se facă după o metodă rațională și științifică. În acest scop a luat ființă un oficiu de informațiuni agricole pe lângă școala superioară de agricultură din Wageningen în Olanda.

Oficiul acesta și-a și dat roadele sale; misionarii de pretutindeni scriu cerând învățături și sfaturi; cu privire la boalele de cari sufer plantele, analize de terenuri, metode de îngreșat locul, nutremânt pentru animale etc. Câteva misiuni au putut să primească nu numai sfaturi, ci chiar ajutoare reale. Oficiul a luat așa proporții încât i-au fost necesari mai mulți specialiști. Mai mult: membrii oficiului dau la radio conversații agricole. Pentru o perfectă funcționare în curând va apărea o carte de agronomie, complectă dar simplă redactată, pe înțelesul tuturor misionarilor. (Fides).

Știri mărunte

Personale. Preaveneratul Ordinariat arhieriscopesc a făcut mai nou următoarele numiri și schimbări în sânul clerului eparhial: Pâr. Ioan Mateiu din Fiziș, dieceza Orăzii mari; a fost primit în Arhidieceză și numit la Mădăraș; pâr. Augustin Belea din Bârdești la Solovăstru; pâr. George Baita din Hurez la Hârșeni; pâr. David Suciu din Copăcel la Căptălan; pâr. Ioan Păcurariu din Vălișoara la Baci, și nouhirotinitul Victor Crișan la Vălișoara.

Papa și învățătorimea. Într'o audiență acordată luna trecută de Sf. Părinte, au fost primiți nu mai puțin de 400 învățători și învățoare ce tocmai luaseră parte la săptămâna misionară și de rugăciuni ținută în Istituto

curăm. Sfântul Părinte, Comandantul Suprem al Creștinătății, mai înainte ca ceilalți creștini să fi observat ceva, a soluționat chestiunea socială prin mărețele sale Enciclice, punându-ne din nou pe linia veche revoluționară, contra lumii...

În mijlocul frământărilor acestora apocaliptice să ne păstrăm bunul simț.

Bunul simț creștin ne va dicta și nouă linia noastră revoluționară. Va trebui să facem eforturi. O mentalitate viguroasă ar atrage mii de adeziuni în serviciul apărării noastre.

Trecutul ne servește bogata lui experiență.

În trecut, ce a făcut creștinismul primelor veacuri, dacă nu o muncă titanică de revoluționare? El a sfărmat sclavajul, a desorbit femeia, a civilizat Europa, a desvoltat știința, a inspirat artele etc., și a făcut o mulțime de opere sociale; spitale, drumuri, poduri, etc.

II. Lumea de azi trebuie învinsă prin revoluție social-creștină!

Vedem și ne putem ușor convinge că revoluțiile de azi să răstoarna una pe alta, pentru că nici una din ele nu au fond adevărat, o bază puternică ca ideea creștină. Adevărurile pe cari va trebui să le pătrundem, sunt:

Orice revoluție s'ar face fără de noi, este împotriva noastră. Și un alt adevăr: de îndată ce încetăm munca noastră de revoluționare, alte revoluții se ridică împotriva noastră.

E clar prin urmare că aceste cuvinte: »revoluție social-creștină« trebuie să le luăm ad litteram, pentru că nu e nici bine și nici frumos ca ideile ce ne pot ajuta să le socotim numai drept vorbe.

Mărețele exemple pentru această revoluție le vom lua dela marele birăitor al lumii și al Infernului; dela Isus Hristos Mântuitorul lumii.

1. Hristos și-a ales — nici mai mult, nici mai puțin, o ceată de 12 oameni — un număr fix. Această ceată a instruit-o și a pregătit-o dându-i o educație cu totul aparte de cea a lumii. Apostolilor le-a spus că vor fi pescari de oameni și că vor birui lumea. Prin minunile și Comanda ce a lăsat-o Hristos, această unitate, a și revoluționat lumea, desigur nu dela sine și nu fără ajutor de Sus.

2. Apoi Apostolul Pavel. Acesta ca un adevărat revoluționar a cutreerat întreaga Europă. Pe unde numai trecea, lăsa comunități gata formate, înzestrate cu conducători, episcopi și preoți, adică cadre, cari de aici încolo în sine aveau putere de viață.

Când vre-o unitate stagna, din vre-o cauză, Apostolul o întărea prin scrisori și dacă era cu puțință o cerceta din nou.

Călătoriile Apostolului Pavel într'adevăr ne pot servi de exemplu, furnizându-ne un bogat material de tactică de revoluționare.

Ajunge să spunem atât...

3. În vremile noastre Părintele Mateo Crawley-Boevey, pentru întărirea familiei creștine, care e celula societății și pentru a predica pe Hristos a cutreerat o mulțime de țări. A »revoluționat« în Chili, Peru, Equator, Uruguay, Argentina, Brazilia, Columbia, Panama, Bolivia, Statele-Unite, Mexic, Venezuela, Spania, Belgia, Franța, Olanda, Italia, Anglia, Polonia, Coreea, a fost la Cairo, Madagascar, Iabon, Congo, Senegal, Oceania și merse până și între leproșii din Molokai.

În Franța vizită 43 de dieceze; apoi Marele Ducat de Luxembourg și Irlanda.

Acest mare apostol al zilelor noastre se poate asemăna cu Sfântul Pavel. Când i-se spunea că prin munca ce o face își slăbește sănătatea, răspundea: »Pot foarte bine să mor pentru Acela care a murit pentru mine«.

* * *

Bazați pe cele două realități, pe știință și credință, să începem munca de revoluționare. Să lucrăm mână'n mână, cei ce simțim în noi putere și vrem să revoluționăm acest colțșor de lume! — Să ridicăm steagul revoluției social-creștine, căci avem multe de revendicat!

Felician M. Soran

Cețiți și răspândiți „UNIREA“

Massimo. Cu învățătorii dimpreună erau de față Card. Pizzardo și preș. Acțiunii Catolice Italiene. Învățătorimeii prezente și prin aceasta întregii dascălămi creștine, Vicarul Domnului i-a adus aminte că are o misiune ideală, fiindcă li este încredințată cea mai gingașă parte a Bisericii lui Hristos, copilării. Ce a văzut în sufletul curat și nevinovat de copil Cel ce a zis »Lăsați pruncii să vină la mine« nu putem ști, dar trebuie să ne aducem mereu aminte că numai atunci urmăm Mântuitorului, când iubim și noi copiii, li stimăm și-i păstrăm lui Hristos, în ale cărui cuvinte ce privesc pe cei mici răsună prin veacuri cea mai splendidă »Cântare a Cântărilor« ce cunoaște pedagogia.

Incepe deșteptarea. La recenta alegere de senator din circumscripția Montpellier din Franța candidatul comunist a intrunit abia 3 voturi, fiind ales senator fostul deputat radical Pierre Mosse. — De altă parte, biroul de presă cehoslovac anunță că unul din primele acte ale abia-înființatului guvern slovac a fost decretul care oprește orice activitate a partidului comunist în cuprinsul Slovaciei. — Fapte asemănătoare se înregistrează tot mai des. Semn că lumea s'a deșteptat. Meritul îl are Rusia: ororile regimului sovietic și dezastrul indescribibil la care a dus Stalin o țară de 170 milioane de oameni au reușit să discrediteze definitiv idealul satanocratic marxist.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii VI după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. Iuliu Maior, dir. Liceului Comercial de băieți; iar Miercuria ce-i urmează va predica pâr. Dr. Vasile Aftenie, canonic mitropolitan.

— Implinindu-se anul dela trecerea din viață a celui ce a fost regretatul Alex. Lupeanu-Melin, s'a slujit Dumineca trecută în catedrală un parastas pentru odihna sufletului celui trecut dela noi, Sfânta rânduială a parastasului a săvârșit-o pâr. Ioan Moldovan, canonic, dimpreună cu pâr. Iuliu Maior și pâr. Darvașiu, iar corul Academiei Teologice, sub conducerea pâr. I. Florea, profesor, a dat răspunsurile.

Belgia misionară. După date mai recente ale Congreg. pentru Răspândirea Credinței, Belgia face mult pe acest teren. Asta mai ales în proporție cu numărul ei de locuitori. Și adevărat nu mai puțin de 2895 de belgieni și belgiene activează în misiunile externe. Din aceștia 1,105 sunt preoți, 1,392 sunt călugărițe, iar 361 sunt frați laici. Vicariate misionare belgiene sunt cu totul 27 (7 în Asia, 19 în Africa și 1 în Europa). Ce înseamnă apostolia acestora pentru Hristos și Biserica lui nu-i greu de închipuit.

Facultate de teologie catolică în Riga. Din cei 2 milioane de locuitori ai Letoniei, c. 24% sunt catolici. Biserica lor este însă bine organizată și înfloritoare. Raporturile ei cu Statul sunt excelente, ca și ale Statului cu Roma care are în Riga o nunțiatură. O dovadă mai nouă a acestor raporturi este și împrejurarea că la începutul acestui an școlar s'a inaugurat, cu solemnitate mare, în prezența ministrului școalelor, noua facultate de teologie catolică încorporată, ca a 12-a facultate, universității de stat din Riga. Rectorul universității a subliniat cu acest prilej bucuria ce o simte văzând că se întăresc fortărețele culturii și și-a exprimat bucuria pentru buna armonie dintre Statul leton și Roma papală. Binecuvântarea telegrafică a Sfântului Părinte a făcut o profundă impresie asupra asistenței.

Recunoștință hitleristă. Cardinalul Innitzer al Vienei e o fire blândă și pașnică. Om al rugăciunii și al acțiunii social-caritative, care se inspiră din evanghelie. Gândul păcii și iubirea profundă față de credincioșii săi l-a îndemnat, în zilele grele ale invasiunii germane, să ia o atitudine binevoitoare față de agresiunea

care i-se părea un act patriotic. Spera să câștige, în chipul acesta, pacea și liniștea pe seama Bisericii și a credincioșilor și să ridice, eventual, o punte de împăcare a Bisericii cu Statul în întregul Reich. Lucru pentru care, firește, conducătorii nazisti i-au dat toate asigurările. — Se știe că toate aceste speranțe ale omului de bunăcredință s'au spulberat. Ceeace era de prevăzut. Niciodată nimeni nu și-ar fi putut imagina însă până unde poate merge »recunoștința« hitleristă. Sâmbăta trecută, seara, cete mari de tineret hitlerist, câteva mii, s'au adunat, după un plan bine stabilit, în fața palatului arhiepiscopesc din piața Sf. Ștefan. Acolo au început a urla și a insulta în chipul cel mai trivial pe Cardinal. Au pătruns apoi în casă și i-au aruncat pe ferești mobila și cărțile, în piață. Aici au făcut din ele un rug mare și i-au dat foc. În tot acest timp faimoasa poliție vieneză a fost nevăzută. S'a arătat însă după săvârșirea cu bine a întregii bravuri și ordinea s'a restabilit. S'au promis... cercetării! — Nu mai începe nici o îndoială: hitlerismul începe a fi o periculoasă boală colectivă!

Actualul regim al Greciei și catolicismul. Informații mai noi arată că actualul regim grec înțelege să fie prevenitor și respectuos față de catolicism. Așa un ordin recent al ministerului instrucțiunii îngăduie elevilor catolici latini vacanță de sărbătorile lor. Titularul aceluiaș minister, acum de curând, cu prilejul unei întruniri publice, (după cum cetim în »Schönere Zukunft« 9. X. 38) n'a pregetat să se îndrepte, foarte loial, »către frații catolici de cari ne desparte numai o mărunță diferențiere dogmatică și cu cari avem în comun aceeaș patrie și aceleași ideale naționale. Catolicii au fost totdeauna cei mai buni patrioți«. În aceeaș serie de idei a mai declarat că afirmația: »Grecul care-i catolic prin aceasta înceată de a mai fi Grec și devine un străin« trebuie respinsă categoric. — Sunt și între mireni greci ortodocși bărbați serioși și cu simțul răspunderii pentru vorba spusă. Și, sigur, cu atât mai mult pentru cea scrisă.

Retragerea trupelor străine din Spania. Marea criză prin care a trecut pacea europeană pare a fi avut efecte salutare și în nenorocita Spanie. În urma acordului dela München, se vor retrage din luptă voluntarii străini. Încă înainte și independent de acest acord, generalul Franco a făcut un pas decisiv în această privință: a decis repatrierea tuturor voluntarilor italieni cari luptă în Spania de peste 18 luni. Numărul acestora ar fi circa 10.000, reprezentând o treime din totalul trupelor italiene. Se va face acum un demers pe lângă guvernul din Barcelona să imite acest gest. În felul acesta se va face, treptat, retragerea tuturor străinilor din Spania, unde vor rămânea să se bată spaniolii ei între ei.

Telefonul »Unirii«

P. Rehin. Suntem de aceeași părere. Fiecare parohie să-și zidească biserică după puterile și din puterile ei. Numai în cazuri cu totul excepționale să se facă apel la dărnicia publică. Și atunci însă cât se poate mai rar la »cărțile de cerșitorie«. A transforma excepțiunea în regulă ar fi o greșală, care stărnește mai mult indignarea decât dărnicia publicului. Seridică împotriva acestui obicei, de curând, și »Gazeta Transilvaniei« (9. 10. 38), constatând că adunătorii de milă »în numele Bisericii compromit Biserica. Căci — scrie gazeta — te atacă la locuință, te caută la birou, te opresc în stradă și colindă toate cărciumele și restaurantele, plictisind și revoltând lumea cu nesocotita stăruință, cu care se îmbulzesc, pentru că să nu poată aduna nici măcar atât cât au ei nevoie pentru a lor proprie susținere de cerșitori. — Sprijinesc atunci sau compromit sfânta biserică, pentru care încasează mai mult injurături decât o bob al milei? Căci nu cunosc sau nu vor să cunoască, acești cerșitori ai mărimumiei, nici cele mai elementare îndatoriri de tact și bună cuviință. Nu țin seamă nici măcar de felul localului în care intră. Și se pomenesc huiduiți și scuipați chiar de către cei atacați cu cartea milei și cari de atâtea ori se întâmplă să fie streini de neam, de multe ori credincioși ai Sabatului.«

Tipografia Seminarului Teologic gr.-est. Blaj

I. Sibiu. Primit cu plăcere »avertismente și lecții« dela preacucernicia dv. »telegrafistă«. Știm că ni-ecine creștinească. Am citit, așa dară, cu multă înțelegere »avertismentul, lecția« pe care d. Ion Suciu a scris-o în »Telegraful Român« din 3 Oct. expres »pentru desmetecim«. Tema este: »Ce însemnează a încheia acorduri cu Văterosul caz di Polonia«. Acolo, Polonezii îi persecută pe meul unui acord încheiat între Polonia și Vatican, și în te-cord ratificat de Seym în 8 Iulie c. »Acord nefast; — tr'însul confiscarea bisericilor ortodoxe și a averilor bisericesti pentru folosința romano-catolicilor polonezi«. Se arată apoi în cifre câte biserici au fost luate și cât pământ expropriat începând cu primii ani de viață ai statului polonez — în temeiul acordului din Iulie 1938! — dela ortodocși. — Cercăm să ne desmetecim: — prin urmare, a dat Statului polon biserici și pământ, care nu era al lui. Dispune cum vrea de 3 milioane de or-măine șmecherii dela Vatican vor vinde statului polon și sinagogele din Polonia! De ce nu? N'ar fi lucru mare. Ar face Papa bani grei, nu glumă! — Cu asta ne-am fi limpezit. Dar d. Suciu nu ne slăbește. Ne arată negru pe alb că la fel îi persecută Polonia și pe rutenii greco-catolici. Ii silesc și pe ei să se facă poloni, să-și lase ritul răsăritean, le iau bisericile etc. Și fac acest lucru »în desfiderea concordatului« din 1925, care »ii protejea și le asigura dreptul. Deci: în urma unui acord încheiat de Vatican în 1938, privitor la ortodocșii din Polonia, sunt crâncen prigoniti, începând cu anul 1919, uniații din aceeași Polonie protejați de concordat; de unde cu drept cuvânt »Ortodocșii din Polonia văd în acordul polono-Vatican o sinistă aliniere a intereselor romano-catolice și poloneze! — Bravo »Telegraful!« Mulțumim de »lecție«. Ne-am desmetecit!

B. Cluj. Un preot oarecare a trimis scrisoare P-ului I. Goron întrebându-l multe lucruri deodată: despre lipsa de uniformitate în cultul divin, despre purtarea discului în biserică și despre concordat. Pâr. Goron îi răspunde printr'un articol, în »Renașterea« clujană din 2 Oct. Nu la toate. Numai la întâia întrebare. Despre cea din urmă zice așa: »Nu cred momentul potrivit pentru discuții în jurul concordatului. Trăim clipe istorice hotărâtoare și în astfel de clipe neamul românesc a știut să se ridice mai presus de orice ar fi putut prejudejui unitatea lui sufletească. Lăsând deci problema concordatului pentru vremuri mai senine...« — Este, evident, o vorbă pe cât de cuminte pe atât de românească. O iscălim și noi fără rezerve. Perfectă unitate sufletească și pace de nimic tulburată ne trebuie mai pe sus de toate. Dar ne întrebăm: oare numai acum, când amenință furtuna, trebuie să fim pe pace și să ne străngem rândurile? Oare, chiar în vremuri liniștite, n'am face ispravă mai multă dacă am lăsa certurile la o parte? Oare neamul nu s'ar bucura și atunci văzând emulația noastră în muncă de zidire, nu în hărțueli dusmănoase? Nu știm de ce ar trebui lăsată »problema concordatului pentru vremuri mai senine...«? Probabil că să le turburăm. Că așa ni-o fi ursita: când ne lasă alții puțin senin, atunci trebuie, musai, să ni-l întunecăm noi înșine. Pentru că așa vreau câteva prea mari ambiții simandicoase!

Administrația Centrală Capitulară, Blaj

Nr. 2072—1938.

Aviz

Tuturor celor pe cari îi interesează li-se aduce la cunoștință că, din pădurile ce avem în administrare, se vor vinde la licitație publică lemne cu delnița, precum urmează:

1. În ziua de 14 Noemvrie 1938, la pădurea fond. Bazilitan de la Cenade, numită »Tușe«.
 2. În ziua de 15 Noemvrie, la pădurea aceluiaș fond, numită »Pârăul mare«.
 3. În 16 Noemvrie la pădurea numită »Coasta Alunilor«.
 4. În 18 Noemvrie, la pădurea fond. Șir-luși dela Cenade, numită »Rârș«.
- Licitația se va începe la orele 9 a. m. — Plata se va face la fața locului.

Blaj, la 15 octomvrie 1938.
G. Dănilă
administrator C. Capit.

A apărut noua edițiune a
LITURGHIERULUI
Crudo 250 Lei
Legat întreg în pânză, aurit 340 "
LIBRARIA SEMINARULUI — BLAJ